

ใบแจ้งข่าว

ประเทศไทย: เจ้าหน้าที่ไทยต้องรับผิดชอบกรณีบังคับส่ง ชาวอุยกูร์กลับจีน

แหล่งข่าวรายงานว่า ทางการไทยบังคับส่งชาวอุยกูร์กว่า 40 คนกลับจีน
ทำให้พวกเขาอาจต้องเผชิญกับการประหัตประหาร

(กรุงเทพฯ 28 กุมภาพันธ์ 2568)— เจ้าหน้าที่ไทยที่บังคับส่งตัวผู้ลี้ภัยชาวอุยกูร์กลับจีน ควรต้องรับผิดชอบทางกฎหมายจากการละเมิดกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศ พอร์ตีฟายไรต์กล่าวในวันนี้ ตามข้อมูลจากหลายแหล่งข่าว รวมถึง สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของไทยที่สถานกักตัวคนต่างด้าวซอยสวนพลู ในกรุงเทพฯ ได้ส่งตัวผู้ลี้ภัยชาวอุยกูร์ประมาณ 40 คนกลับจีนเมื่อวานนี้

“การบังคับส่งตัวผู้ลี้ภัยชาวอุยกูร์กลับจีน ซึ่งอาจทำให้พวกเขาต้องเผชิญกับการประหัตประหารและการข่าล่าังเผ่าพันธุ์ ถือเป็น การละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายในประเทศอย่างร้ายแรง” แมทธิว สมิธ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารของพอร์ตีฟายไรต์กล่าว “เจ้าหน้าที่ไทยต้องรับผิดชอบตามกฎหมายต่อต้านการทรมานเกี่ยวกับบทบาทของพวกเขาในการส่งตัวผู้ลี้ภัยเหล่านี้กลับไป”

เมื่อเวลาประมาณตีสองของวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2568 ที่ผ่านมามีรายงานผู้พบเห็นรถบรรทุกหลายคัน ติดเทปสีดำเพื่อปิดบังหน้าต่างจนมืด แล่นออกจากสถานกักตัวคนต่างด้าวซอยสวนพลู ซึ่งเป็นสถานที่กักตัวผู้ลี้ภัยชาวอุยกูร์ในสภาพที่เลวร้ายมานานกว่า 10 ปี ต่อมาในเวลา 04:48 น. ของวันเดียวกัน เที่ยวบินของสายการบินจีนแอร์ไลน์ (China Southern Airlines) ได้ออกเดินทางจากสนามบินดอนเมือง และไปถึงเมืองคัชการ์ (Kashgar) ในเขตปกครองตนเองซินเจียงของจีนในอีก 6 ชั่วโมงต่อมา ตามข้อมูลจากเว็บไซต์ “Flight Radar 24” ที่เอาไว้ติดตามเส้นทางการบิน

ทางการไทยตอบคำถามเกี่ยวกับการส่งตัวผู้ลี้ภัยชาวอุยกูร์เหล่านี้ด้วยคำแถลงที่คลุมเครือและขัดแย้งกัน ภูมิธรรม เวชยชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรองนายกรัฐมนตรีอ้างว่า จีน “รับรอง” กับรัฐบาลไทยว่า ผู้ลี้ภัยที่ถูกส่งตัวกลับไปจะได้รับ “การดูแล” และยืนยันว่า เจ้าหน้าที่จะดำเนินการส่งตัวกลับ “ตามมาตรฐานสากล” ในขณะเดียวกัน แพททองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงก่อนหน้านี้ว่าเธอ “ไม่ได้รับแจ้ง” ถึงการส่งตัวกลับประเทศดังกล่าว แต่ยืนยันว่าประเทศใด ๆ ก็ตามจะต้อง “ปฏิบัติตามหลักกฎหมายและสิทธิมนุษยชน”

องค์กรสิทธิมนุษยชนหลายแห่ง รวมถึงสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้กล่าวหารัฐบาลจีนมาเป็นเวลานานแล้วว่า เป็นผู้กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นกิจจะลักษณะต่อชาวอุยกูร์ ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ โดยมีประชากรมากกว่า 10 ล้านคนในเขตปกครองตนเองซินเจียง ทั้งนี้ รัฐบาลจีนปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าว แม้ว่าองค์กรสิทธิมนุษยชนหลายแห่งจะได้มีการบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดเรื่องการกักขังและบังคับใช้แรงงานชาวอุยกูร์มุสลิมเป็นจำนวนมาก รวมถึงแสดงหลักฐานในการข่าล่าังเผ่าพันธุ์พวกเขา

ขณะที่เขียนใบแจ้งข่าวฉบับนี้ ยังไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบังคับส่งกลับจากประเทศไทย ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลของจำนวนชาวอุยกูร์ทั้งหมดที่ถูกส่งกลับประเทศจีน ตลอดจนความเป็นอยู่และที่อยู่ ณ ปัจจุบันของชาวอุยกูร์ที่ถูกส่งกลับ

ตามกฎหมายระหว่างประเทศและในประเทศ ประเทศไทยมีพันธกรณีตามกฎหมายที่จะต้องป้องกันการส่งกลับ หรือการผลักดันกลับโดยบังคับ หลักการไม่ส่งกลับถือเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และมีผลผูกพันต่อทุกประเทศ หลักการนี้ห้ามไม่ให้รัฐส่งผู้ลี้ภัยหรือผู้แสวงหาที่ลี้ภัยกลับไปประเทศที่อาจทำให้ต้องเผชิญกับการประหัตประหาร การทรมาน หรืออันตรายร้ายแรง รัฐมีหน้าที่ประเมินความเสี่ยงว่าจะเกิดการทรมาน การประหัตประหาร หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรงอื่นๆ ก่อนที่จะดำเนินการส่งตัวบุคคลไปยังประเทศอื่น โดยรัฐยังมีหน้าที่เช่นนี้ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะแสดงความกังวลเกี่ยวกับการคุ้มครอง หรือร้องขอการคุ้มครองจากรัฐหรือไม่ก็ตาม

มาตรา 13 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย ยังกำหนดว่า “ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐขัง ปล่อย ส่งกลับ หรือส่งบุคคลเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปยังอีกรัฐหนึ่ง หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า บุคคลนั้นจะไปตกอยู่ในอันตรายที่จะถูกกระทำการทรมาน ถูกกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือถูกกระทำให้สูญหาย” เจ้าหน้าที่ที่กระทำการใดๆ เกี่ยวกับการบังคับส่งกลับผู้ลี้ภัยอาจถูกลงโทษตามมาตรา 157 ของประมวลกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งระบุว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด... ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2568 ประเทศสมาชิกของสหประชาชาติได้เลือกประเทศไทยให้ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นองค์กระระหว่างประเทศที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั่วโลก มติที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่จัดตั้งคณะมนตรีกำหนดว่าสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง “จะต้องยึดมั่นต่อมาตรฐานสูงสุดในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน”

“การกระทำของประเทศไทยในกรณีนี้ ขัดต่อหลักการทุกอย่างที่คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติควรยึดถือ” แมทธิว สมิธ กล่าว “ประเทศต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน ควรรับผิดชอบและร่วมมือกับทางการไทย และหากไม่มีการดำเนินคดีเพื่อเอาผิดกับความอยุติธรรมที่ร้ายแรงครั้งนี้ ประเทศเหล่านั้นควรพิจารณาทบทวนความสัมพันธ์กับประเทศไทย เราไม่อาจทนกับการกระทำที่โหดร้ายเช่นนี้ได้”

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ:

ธานิดา ปิยโชติ เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน

ภาษา: ภาษาไทย และอังกฤษ

อีเมล: thanida.piyachot@fortifyrights.org

แมทธิว สมิธ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ภาษา: ภาษาอังกฤษ

โทร: +66 85 028 0044 (Signal; WhatsApp), +1 202 503 8032 (U.S.)

อีเมล: matthew.smith@fortifyrights.org

ทวิตเตอร์: [@matthewfsmith](https://twitter.com/matthewfsmith)